

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Karabína a členov senátu JUDr. Emila Bdžocha, JUDr. Jozefa Kanderu, JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Pavla Tomana, v trestnej veci proti obvinenému **M. L. a spol.**, pre spolupáchateľstvo trestného činu vraždy podľa § 9 ods. 2, § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. j/ Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a iné, vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 3 T 7/03, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 26. januára 2009 v Bratislave, o dovolaniach obvinených M. L. a Z. K. proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. júla 2007, sp. zn. 2 To 15/2006 rozhodol

t a k t o :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolania obvinených M. L. a Z. K. **sa o d m i e t a j ú.**

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 15. novembra 2005, sp. zn. 3 T 7/03 boli obžalovaní M. L. a Z. K. uznaní za vinných z trestného činu vraždy spolupáchateľstvom a z trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 9 ods. 2, § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. j/ a § 238 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 na tom skutkovom základe, že

obaja obžalovaní po predchádzajúcej vzájomnej spoločnej dohode dňa X. v čase od 19.00 hod. do 21.00 hod. v úmysle usmrtiť X.-ročnú dôchodkyňu R. K. a odcudziť jej peniaze, vnikli do dvora jej rodinného domu v obci H. č. X., okres R., kde ju M. L. fyzicky napadol vopred pripraveným konárom dĺžky 1184 mm tak, že ju viackrát veľkou silou a prudkosťou udrel do ľavej čelovotemennej oblasti hlavy pokračujúc do tvárovej časti a spôsobil jej tak rozsiahle devastujúce poranenia kostí lebky a vnútrolebečných štruktúr, ktorým poškodená na mieste podľahla, následne obžalovaní vnikli do domu poškodenej, ktorý prehľadali, pričom odcudzenie peňazí alebo vecí sa nepodarilo zistiť.

Za to bol obvinenému M. L. uložený podľa § 219 ods. 2 Tr. zák., účinného do 1. januára 2006, s použitím § 35 ods. 1 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 15 (pätnásť) rokov a obvinenému Z. K. podľa tých istých ustanovení Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) rokov.

Podľa § 39a ods. 2 písm. c/ Tr. zák. na výkon trestu odňatia slobody boli obaja obvinení podľa § 39a ods. 2 písm. c/ Tr. zák. zaradení do III. (tretej) nápravno-výchovnej skupiny.

Podľa § 228 ods. 1 Tr. por., účinného do 1. januára 2006, súd uložil obom obvineným spoločne a nerozdielne nahradiť spôsobenú škodu poškodenej R. R. vo výške 15 457 Sk.

Proti uvedenému rozsudku Krajského súdu v Košiciach podali odvolania obaja obvinení. Ich odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 24. júla 2007, sp. zn. 2 To 15/2006 podľa § 256 Tr. por., účinného do 1. januára 2006, ako nedôvodné zamietol.

Citované uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo napadnuté dovolaniami oboch obvinených.

Dovolania boli podané oprávnenými osobami, za splnenia podmienok podľa § 373 ods. 1, ods. 2 Tr. por.

Podstatou dovolaní obvinených je ich tvrdenie, že napadnuté uznesenie a aj rozsudok súdu prvého stupňa sú nezákonné, lebo oni sa nedopustili trestných činov, pre ktoré boli odsúdení. Považujú svoje dovolania za prípustné, lebo podľa nich sú dané dôvody dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/, písm. h/, písm. i/, písm. j/ Tr. por.

Obvinení upriamili pozornosť na také skutočnosti, ktoré podľa ich názoru ušli pozornosti prvostupňového i odvolacieho súdu a ktoré je potrebné vyhodnotiť v ich prospech. V ôsmich bodoch sa skoncentrovali na uvedenie takých okolností, ktoré majú spochybňovať hodnovernosť výpovede korunnej svedkyne M. G. V tej súvislosti uvádzali:

1) že je pochybné ich opoznanie menovanou svedkyňou, keď uvádzala, čo mal mať obvinený Z. K. obuté a oblečené, že u M. L. videla konár a u oboch na rukách rukavice, hoci skutok sa stal vo večerných hodinách, za tmy a bolo pochybné, či na vzdialenosť 40,9 m až 80,7 m ich mohla

opoznať, nie to ešte identifikovať detaily oblečenia, obutia a palicu o hrúbke asi 54 až 73 mm,

2) že hodnovernosť výpovede svedkyne spochybňuje jej tvrdenie, že ju napadla myšlienka, že asi idú kradnúť, hoci obaja boli netrestaní, požívali dobrú povest' v obci, čo potvrdili obaja starostovia obce, ako bývalý, tak súčasný,

3) že hodnovernosť výpovede tejto svedkyne nebola inými dôkazmi objektivizovaná, buď jej tvrdenia nepotvrdili alebo ich vyvrátili, ako svedkyňa K. a aj výpoveď svedka H. (u ktorého mala byť svedkyňa po mlieko) spochybňuje výpoveď tejto svedkyne, keď uviedol, že on mlieko predáva od 18.00 hod. do 19.00 hod., takže je pochybné, či v kritickom čase mohla byť svedkyňa v blízkosti miesta činu,

4) že svedkyňa vo výpovedi neuvádzala ich sledovanie po dlhší čas, hoci ale pri konfrontácii popisovala ich pomalý príchod, aj so zapálením si cigarety a samotným fajčením a zájdením do uličky, čo by musela sledovať po dlhší čas, ale to nezodpovedá bežnému stretnutiu na ulici a nevysvetľuje ani dôvod takého konania, okrem nelogického tvrdenia o domnienke krádeže, hoci obaja boli netrestaní,

5) že súd nepostrehol nelogickosť tvrdenia svedkyne o fajčení v rukaviciach,

6) že pozornosti súdu ušiel aj ďalší časový nesúlاد, keď buchnutie, ako keby o plech, ktoré súd prvého stupňa považuje za smrteľný ston poškodenej, sa stalo okolo 20.30 hod., keď svedkyňa G. už bola dávno doma, aj podľa jej verzie okolo 19.30 hod. a svedok H. predával mlieko zvyčajne len do 19.00 hod., čo vylučuje hoci aj len teoretickú možnosť, aby svedkyňa mohla vidieť páchatel'ov,

7) že ak súd účelovosť tvrdenia svedkyne vylúčil tým, že nemala dôvod krivo vypovedať, lebo od neho ani nepožadovala výživné, opomenul pritom hodnotiť fakt, že obvinený Z. K. bol bez akéhokoľvek príjmu, takže snaha svedkyne M. G. (ktorá má s obvineným Z. K. dieťa), by aj tak bola bezúspešná,

8) že svedkyňa G. nemôže byť hodnovernou svedkyňou, pretože sa s obvineným Z. K. súdila o otcovstvo jej prvého dieťaťa, a tak nemôže byť bez pomeru k nemu a tvrdiť, že to že sa s ním už roky nerozpráva, ešte neznamená, že by sa na neho aj hnevala, čím sa svedkyňa len snaží dostať

sa do takého svetla, akoby bola hodnovernou svedkyňou, pričom tejto svedkyni, podľa obvinených nadržiava jej matka K. G. a zrejme tvrdí to, čo spolu vymysleli a zároveň v tej súvislosti k znaleckému posudku znalkyne PhDr. D. H. obvinení uviedli, že znalkyňa nevyklúčila možnosť, že svedkyňa klamala a znalkyňa uviedla len to, že nezistila takúto konkrétnu skutočnosť. Poznamenali, že zrejme keby sa znalkyňa oboznámila s obsahom tohto ich podania, mohla by považovať v ňom uvedené námietky za takúto konkrétnu skutočnosť.

V ďalšej časti dovolania obvinení uviedli, že zo žiadnych vykonaných dôkazov nevyplývajú skutočnosti nasvedčujúce záveru o ich vine, že všetky posudky a stopy, ktoré je možné opakovane vykonať a tým preveriť, vyznievajú v ich prospech. Poukázali na stopy biologické, trasologické, daktyloskopické a mikrostopy s tým, že ich nezhoda so stopami od domácich osôb nasvedčuje tomu, že pochádzajú od skutočných páchatel'ov, pričom záver o tom, že nevykazujú ani len druhovú zhodu s porovnávacími stopami od nich, preukazuje ich tvrdenie, že páchatel'mi nie sú oni.

Obvinení namietali nekorektnosť realizácie pachových stôp. Spochybňovali, že by sa ich pachové stopy mohli zachovať na kabelke a konári i cez rukavice, lebo kto by ich držal pred skutkom 10 – 15 minút i viac a hlavne kabelku pri prehľadávaní.

Tvrдили, že sa nestalo na ich podnet, aby ich rodinní príslušníci nejakým spôsobom vypovedali a ak by to tak bolo, potom by ich výpovede boli zosúladené a vyzneli jednoznačne v ich prospech. Poznamenali, že aj priestorový odposluch pri ich zadržaní nasvedčuje tomu, že nikdy nepripustili iný záver, než záver o ich nevine, ale polícia od okamihu ako si ich vytipovala za možných páchatel'ov, používala ako psychický tak aj fyzický nátlak. Poukázali na výpoveď nezainteresovanej svedkyne R. V., ktorá nie je ich rodinným príslušníkom.

Ďalej obvinení upriamili pozornosť na tú skutočnosť, že podľa znalkyne MUDr. G. a MUDr. D. páchatelia s veľmi vysokou pravdepodobnosťou mali byť znečistení krvou a ďalším biologickým materiálom (napr. mozgového tkaniva) od poškodenej, no napriek tomu nikto zo svedkov, s ktorými prišli do kontaktu (najmä svedkovia S. a U.) sa nevyjadrovali k takýmto okolnostiam.

Vyslovili sa, že záver o ich vine by bolo možné prijať len za predpokladu, že je vylúčená akákoľvek iná verzia, ako mohlo dôjsť k žalovanému skutku a v tej súvislosti predniesli svoju alternatívu, ako mohlo dôjsť k usmrteniu poškodenej R. K. Naznačili, že páchatel'mi vraždy sú svedkovia U. a S., ktorí sa dlhší čas pohybovali v kritickej dobe v blízkosti rodinného domu

poškodenej, pričom obaja, najmä však svedok S., sú známi svojou bitkárskou povest'ou a vzťahom k páchaniu násilnej trestnej činnosti. Obaja rovnako popisovali neidentifikovateľný zvuk, akoby kopnutie do plechu alebo mňaučanie, čo je dosť neobvyklé, pričom zhodný popis môže byť dôkazom o ich dohode na výpovedi. Svedok S., ktorý ani nemohol byť vypočutý na hlavnom pojednávaní, sa zdržiava v zahraničí, pritom poškodená bola s veľkou pravdepodobnosťou najprv udretá zozadu do ľavej strany hlavy, čo nasvedčuje, že páchatel'om bol ľavák, hoci oni (obaja obvinení) na rozdiel od svedka S. sú praváci. Minimálne však podľa nich títo svedkovia musia mať podstatne viac informácií o skutku, než uviedli.

Okrem toho obvinení namietali, že neboli vykonané všetky dostupné dôkazy, najmä nie o pôvode zraňujúceho predmetu, hoci sa dalo zistiť o aký konár ide a určiť, kde sa takýto strom nachádza, či na ich dvore alebo dvore ďalších vytipovaných a podozrivých osôb.

Rovnako sa podľa nich mohol vykonať vyšetrovací pokus, či svedkyňa G. mohla vidieť a identifikovať u nich vo večernej dobe odev, obuv, rukavice a palicu a zistiť, za aký čas je možné prejsť vzdialenosť od ich domu po dom poškodenej a následne vyvodiť záver o tom, či sa takto mohla zanechať pachová stopa na zraňujúcom predmete cez rukavice.

Podľa obvinených bolo potrebné odstrániť rozpory v údajoch svedkov o stave zraňujúceho predmetu, s týmito zisteniami konfrontovať znalkyňu PhDr. D. H. ohľadne pravdovravnosti svedkyne G. a vypočítať ju k tomu, ako dokázala nadviazať kontakt s probandmi, dôležitý pre vypracovanie svojho znaleckého posudku, keď títo hovoria len po maďarsky, kým znalkyňa túto reč neovláda. Taktiež bolo potrebné sa vysporiadať s mikrostopami zaistenými na zraňujúcom predmete, odkiaľ tieto pochádzali, keď nie od poškodenej a vytipovaných podozrivých osôb bolo viac a výsluchom vyšetrovateľa zisťovať, prečo sa tak prípadne nestalo. Rovnako sa mal zisťovať čas úmrtia manžela poškodenej a následne zamerať výsluch znalca MVDr. B. na to, či od tej doby sa mohla zachovať pachová stopa obvineného Z. K. v dome poškodenej, keďže on (obvinený Z. K.) ako svoj laický dohad uviedol, že jeho pachová stopa sa mohla vytvoriť v čase, keď bol u poškodenej za života jej manžela.

V ďalšej časti dovolania sa obvinení zaoberali možnosťou správne reprodukovať prežitú udalosť svedkyňou M. G., vzhľadom na jej intelektuálne schopnosti, ďalej tým, prečo nechal spáliť obvinený Z. K. svoju obuv vo dvore domu K. a že nešlo o ničenie stôp a tým, že ani ich príbuzní nemohli mať vedomosť o tom, kto je páchatel'om tejto trestnej činnosti a oni nemohli iniciovať akékoľvek ich konanie v tom smere, aby im pomohli, napr. v zahladzovaní stôp.

K pochybeniu v danej veci došlo, podľa názoru obvinených, aj v právnej kvalifikácii, pretože súd nedocenil možnosť toho, že dom poškodenej mohol prehľadať aj niekto iný, než jej vrah, či už pred alebo po vražde a súd bez relevantného dôkazu prijal záver o úmysle zo strany páchatel'a získať majetkový prospech, keď sa mohlo hľadať aj niečo iné než čo malo majetkovú hodnotu, napr. nejaká listina alebo vec tak nízkej hodnoty, že by to vylúčilo možnosť použitia vyššej trestnej sadzby.

Záverom podotkli, že nešlo u nich o sociálny prípad, že neboli bez relevantného príjmu, v čom sa videl motív ich konania, veď obvinený Z. K. mal príjem, keď pracoval u K. a obvinený M. L. tiež nebol bez peňazí, lebo z čoho by inak financovali nákladnú opravu strechy ich rodinného domu.

Podľa názoru obvinených súd prvého stupňa pochybil, keď sa nevysporiadal náležite s ich námietkami vznesenými v priebehu celého konania a odvolacími námietkami a poukázali, že už z predchádzajúcich rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu odvolacieho, tiež vyplývali rôzne pochybnosti o páchatel'ovi tejto trestnej činnosti a o skutkových okolnostiach a hoci tieto boli len sčasti odstránené, v napadnutom rozhodnutí odvolací súd už k nim neprihliadal a napriek tomu, že sa prvostupňový súd nevysporiadal s ich námietkami, odvolací súd potvrdil jeho rozsudok ako vecne správny.

Do pozornosti dali obvinení i to, že boli zaradení na výkon trestu do tretej nápravno-výchovnej skupiny, hoci po nadobudnutí účinnosti nového Trestného zákona č. 300/2005, účinného od 1. januára 2006, nie je správne zaraďovať obvinených na výkon trestu do nápravno-výchovných skupín namiesto ústavu na výkon trestu odňatia slobody v zmysle § 48 ods. 2 Tr. zák.

V dodatku dovolania, ktoré predložil obvinený Z. K., na dôvažok tento obvinený uviedol, že odsudzujúce rozhodnutia sú založené v podstate len na dvoch pochybných dôkazoch a to pachovej stope obvineného M. L. zistenej na suchom konári, ktorým mal byť údajne čin vykonaný a jeho pachovej stope na kabelke alebohej poškodenej, čo by malo dokazovať, že v tejto hľadal peniaze a druhým korunným dôkazom mala byť výpoveď svedkyne M. G., hoci aj zo spisu vyplýva, že ide o mentálne retardovanú osobu. Tento dôkaz nebol vykonaný v súlade so zákonom a bol vykonštruovaný policajnými orgánmi, lebo oni najlepšie vedia, že nikdy neboli na inkriminovanom mieste, a preto je daný dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

Obvinený Z. K. podotkol, že počas celého trestného konania žiadali, aby bola vykonaná skúška ich pravdovravnosti na detektore lži, avšak súdy toto odmietli a rovnako žiadali, aby bol vykonaný psychologický znalecký posudok na hodnovernosť ich výpovedí. Nevykonaním týchto dôkazov bolo podľa neho zásadným spôsobom porušené ich právo na obhajobu, čím je daný ďalší dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Napokon obvinený Z. K. dodal, že ak by aj pripustil, že obvinený M. L. zavraždil poškodenú, z nijakých dôkazov nevyplýva, akým spôsobom sa mal on (Z. K.) podieľať na vražde. Uvádza sa síce v rozsudku, že sa tak malo stať po vzájomnej dohode, ale nie je zrejme, ako malo k tejto dohode dôjsť, hoci aj konkludentným spôsobom. Vo výrokovej časti rozsudku sa výslovne opisuje len konanie obvineného M. L. vo vzťahu k usmrteniu poškodenej, ale vôbec sa neuvádza, čím sa mal on podieľať na usmrtení poškodenej. Keby bol aj skutok naozaj pravdivý a vedel by čo vykonal obvinený L., potom by obhajoval len svoj podiel na skutku, ktorým mal byť iba akýsi pokus o krádež peňazí poškodenej. Teda jeho konanie by muselo byť kvalifikované podľa iného ustanovenia Trestného zákona, čím je daný ďalší dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Na základe uvedených dôvodov obvinení navrhovali, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil, že v danej veci došlo k porušeniu zákona v ich neprospech a aby napadnuté uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 To 15/2006 z 24. júla 2007 zrušil a spolu s ním aj rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 15. novembra 2005, sp. zn. 3 T 7/2003 vo všetkých jeho výrokoch a aby tomuto súdu (v dodatku obvinený Z. K. uvádzal obidva súdy, ako prvostupňový, tak i odvolací) prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd sa zaoberal otázkou, či sú dané dôvody dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. a/ až písm. l/ Tr. por. Žiaden z dôvodov uvedený v citovanom § 371 ods. 1 Tr. por. na podanie dovolania nebol zistený.

Podľa § 374 ods. 2 Tr. por. v dovolaní sa musí uviesť dôvod dovolania podľa § 371 Tr. por. Nemožno sa však uspokojiť iba s uvedením písmen odseku 1 § 371 Tr. por. bez toho, aby sa ku každému z nich, o ktoré sa má opierať dovolanie, nekonkretizovalo, v čom malo spočívať pochybenie zakladajúce príslušný dovolací dôvod. To je zrejme i z ustanovenia § 374 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého dovolanie už pri jeho podaní musí byť odôvodnené tak, aby bolo zřejmé,

v ktorej časti sa rozhodnutie napáda a aké chyby sa vytýkajú rozhodnutiu alebo konaniu, ktoré rozhodnutiu predchádzalo.

Z obsahu dovolania oboch obvinených vyplýva, že vyčítajú prvostupňovému i druhostupňovému súdu, že nezohľadnili ich obhajobu, že sa žalovaného skutku nedopustili, že súdy odlišne hodnotili dôkazy od ich predstáv, pretože za vierohodné považovali tie, ktoré naopak obaja obvinení považujú za nevierohodné, najmä pokiaľ išlo o dôkaz porovnávaním pachových stôp a dôkaz výsluchom svedkyne M. G. a že bolo treba vykonávať ešte ďalšie dôkazy tak, ako sa naznačuje v dovolaniach.

Z uvedeného potom vyvodzovali existenciu dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/, písm. h/, písm. i/, písm. j/ Tr. por.

Dôvody, pre ktoré možno podať dovolanie, podľa vyššie uvedených ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por. predpokladajú:

- pod písm. c/ - že bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu;
- pod písm. g/ - že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom;
- pod písm. h/ – že bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa;
- pod písm. i/ – že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť;
- pod písm. j/ – že odvolací súd zamietol odvolanie podľa § 316 ods. 1, hoci na to neboli splnené zákonné dôvody.

Z dodatku dovolania podaného obvineným Z. K. vyplýva, že dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. má byť to, že nebola vykonaná na dôkaz ich pravdivosti skúška na detektore lži a nebol zadovážený v tomto smere ani psychologický posudok.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. má spočívať v tom, že dôkazy výsluchom svedkyne M. G. a porovnávaním pachových stôp boli vykonané nezákonným spôsobom, lebo boli vykonávané policajnými orgánmi.

Napokon dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., podľa obvineného Z. K., malo byť to, že za predpokladu, že skutkový stav je v odsudzujúcom rozhodnutí správne ustálený a poškodenú zavraždil obvinený M. L., u neho mala byť použitá iná právna kvalifikácia skutku a naznačuje pokus trestného činu krádeže.

Tieto dovolacie námietky sú v podstate polemikou s tým ako prvostupňový súd hodnotil dôkazy, prečo ich považoval za postačujúce na ustálenie skutkového stavu a čo z nich vyvodil. Podstatnú časť námietok uvedených v dovolaní uvádzali obvinení v riadnych opravných prostriedkoch v predchádzajúcich štádiách konania. So všetkými sa zaoberal odvolací súd, ktorý sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu.

Zdôrazniť treba tú časť ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., že **správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať ani meniť**. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatnému rozhodnutiu súdu nemôže slúžiť na revíziu skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa.

Z tohto zákonného imperatívu vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako dovolací súd, aj v prejednávanom prípade. Vychádzal z toho, že skutok, pre ktorý boli obvinení uznaní za vinných, bol úplne a správne zistený a nemohol tento skutok nijako meniť. Z pohľadu ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. mohol sa zaoberať len tým, či takto zistený a ustálený skutok, ako je uvedený v rozsudku súdu prvého stupňa, bol z hľadiska ustanovení Trestného zákona správne posúdený. Toto posúdenie skutku súdom prvého stupňa, s ktorým sa stotožnil odvolací súd, zodpovedá zákonu aj podľa názoru päťčlenného senátu dovolacieho súdu.

Preto nemožno považovať za oprávnené námietky v dovolaniach vo vzťahu k tomu, že skutok nebol správne ustálený, z dôvodu, že súdy nesprávne hodnotili dôkazy alebo že mali vykonať ešte ďalšie.

Právo na obhajobu obvinených nemôže byť porušené tým, že súd, vychádzajúc zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, hodnotí dôkazy ináč než je predstava obvineného alebo inej strany

v konaní. Obvinení mali v plnej miere v rámci trestného konania zabezpečené právo na obhajobu. V tomto smere sa nezisťuje, že by zásadným spôsobom bolo toto právo na obhajobu porušené. Ak sa nevykonali dôkazy podrobením sa skúške na polygrafe, tzv. detektore lži, lebo sa to orgánmi činnými v trestnom konaní ani súdmi nepožadovalo, nešlo o zásadné porušenie práva na obhajobu. Je treba poznamenať, že výsledky vyšetrenia obvineného na polygrafe, nemožno v trestnom konaní použiť ako dôkaz, pretože podstatou takého vyšetrenia je výsluch obvineného ku skutočnostiam, ktoré sa týkajú trestného činu, avšak v trestnom konaní možno použiť len tie poznatky, ktoré obvinený poskytol v súlade s ustanoveniami § 121 a nasl. teraz účinného Trestného poriadku, resp. v danej veci vzhľadom na čas konania, v súlade s ustanoveniami § 91 a nasl. Tr. por. účinného do 1. januára 2006.

V rámci voľného hodnotenia dôkazov, je vecou súdu zvážiť aj to, či existujúci súhrn dôkazov je alebo nie je postačujúci pre skutkové a právne závery, a teda aj to, či má alebo nemá nariadiť znalecké dokazovanie z odboru zdravotníctva, odvetvia psychológie, zamerané na tie otázky, ktoré naznačovali obvinení, pokiaľ sa týka zisťovania ich pravdivosti. Pokiaľ to súdy nepovažovali za potrebné, lebo v konečnom dôsledku sami musia zhodnotiť, čo z údajov obvinených možno považovať za zodpovedajúce skutočnosti a čo nie, nemožno to považovať za zásadné porušenie práva na obhajobu.

Súdy sa opakovane zaoberali otázkou zákonnosti vykonania dôkazov výsluchom svedkyne M. G. a postupom pri vykonávaní odberu a porovnávaní pachových stôp. Dovolací súd nezisťuje, že by tieto dôkazy boli získané nezákonným spôsobom. Ide v podstate tiež len o otázku hodnotenia dôkazov, pretože v predchádzajúcom konaní, po zrušení pôvodných rozhodnutí prvostupňového súdu, sa preukázalo, že postup pri vykonávaní týchto dôkazov v prípravnom konaní bol správny. Z toho, že inú relevanciu týmto dôkazom kládli prvostupňový i druhostupňový súd pri napadnutom rozhodnutí, než sú obhajobné hodnotenia týchto dôkazov obvinenými, neznamena, že sú nezákonné a nezakladá to dovolací dôvod podľa písmena g/ ods. 1 § 371 Tr. por.

Pokiaľ aj v predchádzajúcich rozhodnutiach najvyššieho súdu boli uvádzané výhrady vo vzťahu k dôkazu výsledkami vyhodnotenia pachových stôp, bolo jasne naznačené, že nemožno z nich vychádzať vtedy, pokiaľ by mali byť jediným dôkazom, nie však to, že by absolútne taký dôkaz nebol použiteľný, pokiaľ bol získaný zákonným spôsobom. Postup pri odoberaní týchto stôp i odoberania vzoriek pachových stôp bol preverovaný v rámci súdneho konania. Znalcom bolo preukázané dodržanie metodických pokynov pri tomto postupe. Nebolo zistené, že by v rozpore s Trestným poriadkom boli odoberané porovnávacie vzorky pachových stôp od obvinených,

čo by inak vylučovalo použitie takého dôkazu. Zároveň je zrejmé už z rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj súdu prvého stupňa, že pachové stopy neboli ojedinelým dôkazom, o ktorý bol opretý výrok o vine, ale že tento dôkaz zapadal do série nepriamych dôkazov tvoriacich ucelenú reťaz.

Súdy oboch stupňov dostatočne jasne zdôvodnili v čom spočívalo spoločné konanie oboch obvinených a prečo skutok posudzovali ako spolupáchateľstvo na obidvoch trestných činoch, pre ktoré boli obvinení uznaní za vinných. Krajský súd to podrobne rozviedol a odvolací súd sa s tým stotožnil. K tomu treba len poznamenať, že o spáchanie trestného činu spoločným konaním ide aj vtedy, keď jednotlivé zložky spoločnej trestnej činnosti síce samej osobe nenapĺňajú konanie zakladajúce skutkovú podstatu trestného činu, ale vo svojom súhrne také konanie predstavujú.

Preto keď po vzájomnej dohode, ktorá nemusela byť ani výslovná, stačila konkludentná, pri ktorej každý spolupáchateľ aspoň vie o možnosti, že jeho konanie i konanie ďalšieho spolupáchateľa smeruje k spáchaniu trestného činu spoločným konaním a každý z nich je pre taký prípad s tým uzročený, obvinení kráčali spolu na miesto činu, ozbrojení a v rukaviciach a na mieste činu jeden z nich, v danom prípade obvinený M. L., udieral poškodenú zjavne surovým spôsobom, čo viedlo k jej bezprostrednej smrti a potom došlo k vniknutiu do domu poškodenej a jeho prehľadaniu s cieľom odcudzenia peňazí alebo vecí, nemôže byť konanie obvineného Z. K. na základe daného skutku kvalifikované len ako pokus trestného činu krádeže. Z toho dôvodu neobstojí jeho tvrdenie v dovolaní, že je daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Za spáchaný trestný čin bol obvineným uložený taký druh trestu, ktorý zákon pripúšťa a obom bol uložený v rámci zákonom stanovenej trestnej sadzby. Keď vo veci rozhodoval prvostupňový súd, nebol ešte účinný nový Trestný zákon č. 300/2005. Ten nadobudol účinnosť až 1. januára 2006 a krajský súd vo veci rozhodoval 15. novembra 2005 a nie až po nadobudnutí účinnosti nového Trestného zákona, ako sa uvádza v dovolaní. Odvolací súd posudzoval vec v čase, keď už bol účinný nový Trestný zákon.

Z hľadiska časovej pôsobnosti trestných zákonov bolo použitie predchádzajúceho Trestného zákona č. 140/1961 Zb. pre obvinených v danej veci ako celok priaznivejšie. Ustanovenie § 2 ods. 2 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006 sa vzťahuje iba na druh trestu, nie na spôsob jeho výkonu. Iba ochranné opatrenie sa v zmysle § 2 ods. 3 v súčasnosti účinného Trestného zákona ukladá podľa zákona účinného v čase, keď sa o ochrannom opatrení rozhoduje. Preto ani pokiaľ ide o zaradenie obvinených na výkon trestu do tretej nápravno-výchovnej skupiny, nevykazuje napadnuté rozhodnutie také pochybenie, ktoré by zakladalo dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

Napadnuté rozhodnutie v tomto smere nevyznieva v neprospech obvinených a nemôže robiť problém ani pri samotnom výkone trestu. Na takéto situácie pamätá ustanovenie § 438 ods. 1 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006, podľa ktorého ak sa v tomto zákone uvádza ústav na výkon trestu minimálneho, stredného alebo maximálneho stupňa stráženia, rozumie sa tým prvá, druhá alebo tretia nápravnovýchovná skupina ustanovená podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako odvolací súd, napadnutým uznesením zamietol odvolania oboch obvinených podľa § 256 Tr. por. ako nedôvodné. Nešlo o situáciu, že by odvolací súd zamietol odvolania podľa § 316 ods. 1 Tr. por., hoci na to neboli splnené zákonné dôvody, čo by opodstatňovalo dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. por. Taký dovolací dôvod v danom prípade nejestvuje.

Keďže nie sú dané dôvody dovolania uvádzané obvinenými, rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, ako sa uvádza vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 26. januára 2009

JUDr. Milan K a r a b í n, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Sláva Drgoňová